

Gammalt artistavtal gällde inte för digital spridning via Spotify

Den 21 september 2015 meddelade Solna tingsrätt dom i ett mål avseende bl.a. tolkning av ett artistavtal och upphovsrättsintrång som är av stort intresse.

Johan Johansson, som varit medlem i punkbandet KSMB, skrev 1981 under ett artistavtal med skivbolaget MNW Music AB avseende utgivning av fonogram med KSMB. I detta avtal återfinns en bestämmelse genom vilken medlemmarna i bandet har överlåtit äganderätten till de inspelningar som omfattas av avtalet till MNW.

Frågan i målet, som avsåg en s.k. förbudstalan, var om artistavtalet från 1981 gav MNW rätt att sälja KSMB-inspelningarna via Spotify, iTunes och andra digitala nedladdnings- och streamingtjänster eller om MNW, genom att göra så, begick upphovsrättsintrång. Vid denna bedömning kom bl.a. bestämmelsen som reglerade äganderättsöverlåtelsen att bli föremål för tolkning. Johan Johansson, som företrädde av Musikerförbundet, hävdade att MNW inte hade rätt att sälja inspelningarna digitalt, medan MNW menade att bolaget förvärvat denna rätt.

MNW gjorde därvid bl.a. gällande att MNW, genom att Johan Johansson överlåtit äganderätten till inspelningarna, förvärvat en obegränsad rätt att nyttja KSMB-inspelningarna. MNW menade också att överlåtelser i upphovsrättsliga sammanhang, till sin karaktär, är sådana att de är obegränsade vad gäller förvärvarens rätt att exploatera överlåtet material.

Johan Johansson å sin sida framhöll att det inte var möjligt

att tolka avtalet från 1981, och särskilt bestämmelsen om äganderättsöverlåtelsen, på det sätt MNW gjorde gällande. I stället hänvisade Johan Johansson till en avtalstolkningsregel inom upphovsrätten (specifikationsprincipen) som innebär att oklara rättighetsöverlåtelser skall tolkas restriktivt och till nackdel för den som påstår sig ha förvärvat en viss rätt.

Solna tingsrätt ansåg att MNW, genom artistavtalet från 1981, inte förvärvat rätten att sälja KSMB-inspelningarna digitalt via t.ex. Spotify. Detta bl.a. med hänvisning till specifikationsprincipen och med hänvisning till att digital försäljning av musik inte var en känd exploateringsform när avtalet ingicks 1981. Solna tingsrätt konstaterade att det var ostridigt att MNW hade äganderätten till själva ljudinspelningarna. Enligt tingsrätten saknade dock äganderätten betydelse vid bedömningen av hur MNW har rätt att exploatera inspelningarna. Enligt tingsrätten räckte det sålunda inte med att parterna i ett artistavtal avtalat om att skivbolaget ska äga inspelningarna, utan parterna i avtalet måste även avtala om på vilka sätt skivbolaget har rätt att exploatera inspelningarna.

Tingsrätten prövade därefter MNW:s påstående om att Johan Johansson, genom passivitet, kan anses ha överlåtit den digitala försäljningsrätten till MNW. Johan Johansson hade nämligen tagit emot betalningar för digital försäljning från MNW genom åren. Tingsrätten ansåg dock inte att avtalet från 1981 hade ändrats genom Johan Johanssons efterföljande agerande, bl.a. eftersom Johan Johansson, redan 2004, kontaktat MNW och påtalat att MNW påbörjat digital försäljning utan att det fanns ett avtal för detta och att han hade invändningar mot de aktuella ersättningsnivåerna.

Tingsrätten biföll därför Johan Johansson talan och förbjöd MNW, vid vite, att nyttja KSMB-inspelningarna genom digital on-demandförsäljning.